

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-12-05
Besvaras senast
2016-12-20

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:175 Rätten till familjeåterförening

Principen om familjens enhet fastslogs första gången 1948 i FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter. Att familjen har rätt till samhällets och statens skydd har sedan dess fastslagits i flera konventioner om mänskliga rättigheter. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska ett barns ansökan om familjeåterförening behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt, dessutom ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Detta har införlivats i EU:s familjeåterföreningsdirektiv (2003/86/EG) som Sverige har implementerat i sin lagstiftning.

Riksdagen röstade den 21 juni för lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheterna att få uppehållstillstånd i Sverige. Syftet bakom lagförslaget var enligt regeringen att anpassa det svenska regelverket till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner, med ambitionen att färre människor ska söka asyl i Sverige.

Den del av lagen som får störst konsekvenser för människor på flykt, asylsökande och nyanlända är inskränkningarna i rätten till familjeåterförening. Endast de som beviljas asyl som flyktingar, samt de som sökte asyl senast den 24 november, har denna rätt enligt den tillfälliga lagen. Sverige är mest restriktivt i EU när det gäller beviljande av asyl som flykting. Endast 10 procent av de syrier och 50 procent av de irakier som beviljats asyl i Sverige har fått flyktingstatus. Det går att jämföra med EU-snittet på 80 procent respektive 90 procent. Förändringarna innebär alltså omfattande inskränkningar i rätten till familjeåterförening.

Sedan tidigare finns redan stora brister i hur denna rättighet efterlevs. För att få rätt att återförenas med en familjemedlem som har fått uppehållstillstånd i Sverige måste den som är kvar i sitt hemland intervjuas vid en svensk ambassad. Den svenska ambassaden i Damaskus har sedan den 29 mars 2012 reducerad verksamhet, och viserings- och migrationsfrågor hanteras av ambassaderna i grannländerna. Tidigare kunde syrier resa till Turkiet utan visum, men den 8 januari 2016 införde Turkiet visumkrav för syrier. Handläggningstiderna är långa och i många fall avslås ansökan. Resan till Turkiet är dyr och farlig. Flera rapporter om hur syrier har beskjutits vid gränsen till Turkiet har kommit under året. Andra länder som syrier kan ta sig till för att ansöka om familjeåterförening är Saudiarabien, Egypten, Jordanien och Förenade Arabemiraten. Det är näst intill omöjligt att få inresevisum som

syrier till dessa länder, vilket i praktiken innebär att rätten till familjeåterförening inskränks även för de syrier som beviljats flyktingstatus i Sverige.

Dublinförordningen fastslår vilken stat som ska pröva en asylansökan från en person som befinner sig i en "Dublinstat" (EU-stat eller Norge, Schweiz, Island och Liechtenstein). Om den sökande har familj (make/maka och/eller minderåriga barn) som beviljats skydd eller befinner sig i asylprocessen i en annan Dublinstat ska det landet även pröva den sökandes asylansökan. Omkring 60 000 flyktingar är fast i grekiska flyktingläger efter att grannländerna, och stora delar av övriga Europa, stängt sina gränser. Många av dem har familj i Sverige som beviljats skydd eller befinner sig i asylprocessen, och har därmed rätt att återförenas med dem. På grund av bristande kunskaper hos asylsökande och handläggare, samt otillräcklig rätt till juridisk rådgivning och en undermålig hantering av asylärenden i Grekland, sker detta inte i dag.

Många nyanlända syrier och andra flyktingar befinner sig nu i en situation där de har laglig rätt att återförenas med sina familjer eller få sin asylansökan prövad i samma land som en familjemedlem enligt Dublinförordningen, men tvingas ändå leva åtskilda på grund av ett icke-fungerande system.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

1. Vilka initiativ avser ministern att ta för att säkerställa att rätten till familjeåterförening efterlevs för de syrier som finns kvar i Syrien och har familj i Sverige?
2. Vilka initiativ avser ministern att ta för att säkerställa att syriers och andra flyktingars rätt till familjeåterförening upprätthålls enligt Dublinförordningen?

.....
Christina Höj Larsen (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors